

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Saksbehandler Joachim Majambere

Vår dato: 31.03.15

Vår referanse: 2015/145-1

Deres dato: 02.12.2014

Deres referanse: 14/3351 3

Høring – NOU 2014: 8 Tolking i offentlig sektor – et spørsmål om rettsikkerhet og likeverd

Høringsuttalelse fra Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG)

Foreldreutvalget for grunnopplæringen er et rådgivende organ for Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet i saker om samarbeid hjem - skole. En av Foreldreutvalgets oppgaver er å veilede og informere foreldre, slik at de blir i god stand til å støtte barna sine og samarbeide med skolen om barnas trivsel og læring.

I sin utredning av dagens situasjon, påpeker Tolkeutvalget at det både er underforbruk av tolker, manglene kvalifikasjonskrav og mangelfulle rutiner for bestilling, som fører til at rettssikkerhet og likeverd er truet og undergraves og at folk ikke får den hjelpen de trenger. Foreldreutvalget deler denne bekymringen og støtter Tolkeutvalgets forslag til løsning.

Foreldreutvalget erfarer at foreldre med minoritetsbakgrunn er sterkt underrepresenterte på foreldremøter og i skolens organer for brukermedvirkning. Vi tror at dette kan skyldes mange faktorer, blant annet skolens holdninger til foreldre, foreldrenes holdninger og kultur.

Forskning viser at barn som har en sosiokulturell bakgrunn som likner personalets, får større muligheter for medvirkning og læring. De samme tendensene man finner blant barna, gjør seg også gjeldende blant foreldre. Forskning fra skolen viser også at likheter mellom foreldrenes og lærernes bakgrunn har betydning for samarbeidet.

En undersøkelse foretatt i Sverige viser at jo mer vesteuropeisk en person er, jo oftere møter han på skolen og blir sett (Bouakaz, 2009). Den samme

undersøkelsen avslører at lærerne legger skylda på foreldre dersom elever med minoritetsbakgrunn oppfører seg dårlig. Denne gruppen foreldre blir lettere utsatt for antipati og forutinntatte holdninger fra det pedagogiske personalet. Her framgår også at kulturelle forskjeller byr på problemer i møte mellom lærere og minoritetsfamilier. I tillegg gjør dårlig språkforståelse det vanskelig for foreldrene å uttrykke sine tanker og frustrasjon. Som Nordahl (2007) påpeker, fører en problemorientert tilnærming til et dårlig samarbeidsklima. Under slike forhold unngår foreldrene møter med skolen for å beskytte sin egen verdighet. Derfor vil bruk av tolk og tospråklige lærere være av stor betydning for å øke forståelsen mellom opplæringsinstitusjonen og foreldrene. Det er dessverre slik at akademikere med skoleflinke barn lettere enn andre etablerer et godt samarbeid med skolen gjennom dialog og reell medvirkning. Noen av de andre foreldrene kan uheldigvis bli omtalt av lærere som ressursvake, hvilket vil umyndiggjøre disse i møte med skolens personell. Mangel på respekt kan føre til at foreldrene resignerer og trekker seg unna (Nordahl 2007). Foreldre og barn med minoritetsbakgrunn vil kunne lide under en slik holdning.

Foreldrenes utdanning og sosioøkonomiske status har betydning for elevenes resultater i skolen. Foreldrenes sosiale og kulturelle kapital vil det være lite å få gjort noe med på kort sikt. Det er imidlertid grunn til å tro at de sterke sammenhengene mellom foreldrenes sosiale og kulturelle kapital og barns skoleprestasjoner kan påvirkes. Kapitalens betydning for barnas skoleprestasjoner og situasjoner i skolen kan muligens reduseres ved at det etableres et bedre samarbeid med alle foreldre. Dette kan kanskje også bidra til at forskjellene mellom elevenes prestasjoner og atferd i norsk skole kan bli mindre. Forskning blant ungdom med flerkulturell bakgrunn viser at mange av de sosiale forskjellene som finnes i foreldregenerasjonen er jevnet ut takket være ungdommenes, skolens og foreldrenes samlede innsats (Nordahl 2003).

Foreldreutvalget er bekymret for at mangelfull og dårlig tolkning fører til at minoritetsspråklige foreldre ikke får den hjelpen de trenger, for å oppfylle sin rolle som viktig aktør i barnas trivsel og læring. Foreldreutvalget støtter Tolkeutvalgets forslag om samordnet, kvalitetssikret og effektiv organisering av tolking i offentlig sektor, heriblant i skolen, spesielt i forbindelse med samarbeidet mellom hjem og skole.

Henvendelser til Foreldreutvalget viser også at det er store forskjeller mellom kommuner og skoler i hvordan tolketjenesten blir lagt til rette. Vi mener at elevene skal få sine rettigheter oppfylt uansett bosted. Skolemyndighetene og deres samarbeidsparter bør oppmuntre og vise til gode eksempler fra skoler og skoleeiere.

FORELDREUTVALGET FOR GRUNNOPPLÆRINGEN

Postboks 9360 Grønland, 0135 Oslo | Besøksadresse: Schweigaards gate 15 B, 0191 Oslo
Telefon: 22 05 90 70 | Faks: 22 05 90 71 | Org.nr.: 989 628 011 | post@fug.no | www.fug.no

Foreldreutvalget lager ressursmaterieil til foreldre og mye av dette er oversatt til samisk og flere andre språk. Om skolen deler ut dette materiellet til foreldre, kan det være med å legge et grunnlag for et likeverdig og tillitsfullt samarbeid.

Med vennlig hilsen

l. Elisabeth S. Gundersen

Elisabeth Strengen Gundersen
Leder av Foreldreutvalget for grunnopplæringen

Joachim Majambere

Joachim Majambere
Seniorrådgiver